

MEDICĪNISKI EKONOMISKĀ STATISTIKA
STATISTICS OF HEALTHCARE ECONOMICS

MEDICĪNISKI EKONOMISKĀ STATISTIKA

Pretēji iepriekšējos gados novērotajam pieaugumam iekšzemes kopprodukts (IKP) Latvijā 2008.gadā samazinājies par 4,6%. Publikācijas iznākšanas laikā vēl nebija pieejami 2008.gada dati par izdevumiem veselības aprūpei no IKP un valsts kopbudžeta. Tomēr jau 2007.gada rādītāji liecina par situācijas pasliktināšanās draudiem. Kopējie izdevumi veselības aprūpei no IKP (*t.sk. arī māsaimniecību izdevumi veselības aprūpei*) samazinājušies no 6,6% 2006.gadā uz 6,2% 2007.gadā. Kopējie izdevumi veselības aprūpei no IKP jaunajās ES dalībvalstīs vidēji bija 6,06% 2006.gadā. Latvijā samazinājušies arī izdevumi veselības aprūpei no valsts kopbudžeta: no 10,8% 2006.gadā uz 10,0% 2007.gadā.

Gan stacionārajās, gan ambulatorajās ārstniecības iestādēs vairāk kā pusi no kopējā izdevumu apjoma veido izdevumi, kas saistīti ar darbinieku atalgojumu. Pie tam šī izdevumu daļa, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, ir pieaugusi, it īpaši – stacionāros.

Strādājošo mēneša vidējā bruto darba samaksa Latvijā pieaugusi no 398 Ls 2007.gadā līdz 479 Ls 2008.gadā, savukārt veselības un sociālās aprūpes nozarē strādājošo vidējā darba samaksa – no 409 Ls 2007.gadā līdz 487 Ls 2008.gadā. VOAVA līgumiestādēs darba samaksa pieaugusi gandrīz visās amatu kategorijās. Lielāka darba samaksa tradicionāli ir neatliekamās medicīniskās palīdzības personālam. Tam seko stacionāros strādājošie. Zemākā darba samaksa joprojām saglabājas ambulatorajās VOAVA līgumiestādēs. Ļoti zema darba samaksa ir ambulatoro ārstniecības iestāžu jaunākajam medicīniskajam personālam, t.i. tikai 192 Ls (*bruto*). Savukārt iztikas minimuma patēriņa grozs 2008.gadā bija 160,32 Ls.

2008.gadā kopējās izmaksas stacionāros ārstētajiem pacientiem augušas visās diagnožu grupās. Vislielākās izmaksas bijušas pacientiem, kas ārstējušies slimnīcās sakarā ar noteiktiem perinatālā perioda stāvokļiem, iedzimtām kroplībām, deformācijām un hromosomu anomālijām, jo šajās diagnožu grupās ir ļoti augstas izmaksas par veiktajām manipulācijām. Nākamā izmaksu ziņā dārgākā diagnožu grupa ir psihiskie un uzvedības traucējumi. To nosaka augstās izmaksas par gultas dienām, jo vidējais ārstēšanās ilgums šiem pacientiem (33,53 *dienas*) ievērojami pārsniedz kopējo vidējo rādītāju VOAVA līgumiestādēs (9,45 *dienas*).

Visaugstākās palīgkabinētu darba izmaksas bijušas VOAVA Rīgas nodaļas teritorijā. Pārējās teritorijās šie rādītāji ir zemāki nekā vidēji valstī.

Visaugstākā bērnu zobārstnieciskā aptvere bijusi Latgales nodaļas teritorijā, t.i. 61,27%. Valstī vidēji šis rādītājs bija 48,78% (2007.gadā – 43,49%). Savukārt Rīgā bijušas augstākās viena ārstētā bērna izmaksas, lai gan bērnu zobārstnieciskā aptvere Rīgā bija tikai 41,06%.

STATISTICS OF HEALTHCARE ECONOMICS

During the last years in Latvia there was recorded sharp increase of gross domestic product (GDP). However, in 2008 this figure has decreased for 4.6%. The latest data of total healthcare expenditure as percentage from both GDP and the state consolidated budget are not available, yet. However, figures of 2007 show possible worsening of the situation in the future. Total healthcare expenditure from GDP (*incl. households' expenditure for healthcare services*) has decreased from 6.6% in 2006 to 6.2% in 2007. The average healthcare expenditure from GDP was 6.06% in the new EU member states in 2006. The healthcare expenditure as % from the state consolidated budget has decreased from 10.8% in 2006 to 10.0% in 2007.

Salaries of the staff are the major part of both inpatient and outpatient medical institutions' total expenditure. Moreover, this proportion has increased in comparison to a year before, especially in the hospitals.

The average gross salary has increased from 398 LVL in 2007 to 479 LVL in 2008, the average gross salary of the staff employed in the healthcare and social care sector – from 409 LVL in 2007 to 487 LVL in 2008. In the HCISA contract institutions there had increased salaries of most medical staff. Professionals of emergency care have the highest salaries on average. The next is staff of the hospitals. At the same time the staff of the outpatient HCISA contractors have the lowest salaries. That especially concerns junior medical staff (*the average gross salary – only 192 LVL*). In 2008 the minimum consumer basket of goods and services was 160.32 LVL.

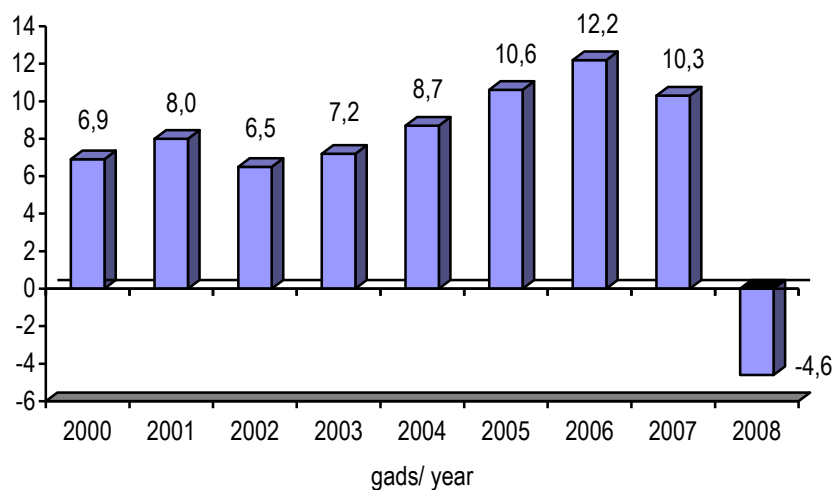
In 2007 the inpatient treatment expenses had increased for all the diagnoses. The greatest expenses were spent for patients treated in the hospitals due to certain conditions originating in the perinatal period, congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities due to very high costs for the manipulations. The next most expensive group of diagnoses is mental and behavioural disorders due to high costs for the bed-days. The average length of treatment of these patients (33.53 *days*) exceeds the average length of treatment in the HCISA contract institutions (9.45 *days*).

In the Riga territorial department of HCISA there were recorded the highest expenses for auxiliary medical services. In other territories these expenditures were lower than average in Latvia.

In Latgale territory there was recorded the highest coverage of children dental care, i.e. 61.27%. In Latvia this figure was 43.49% on average (*in 2007 – 43.49%*). At the same time in Riga there were the highest dental care expenses per one child, although the coverage of children dental care was only 41.06%.

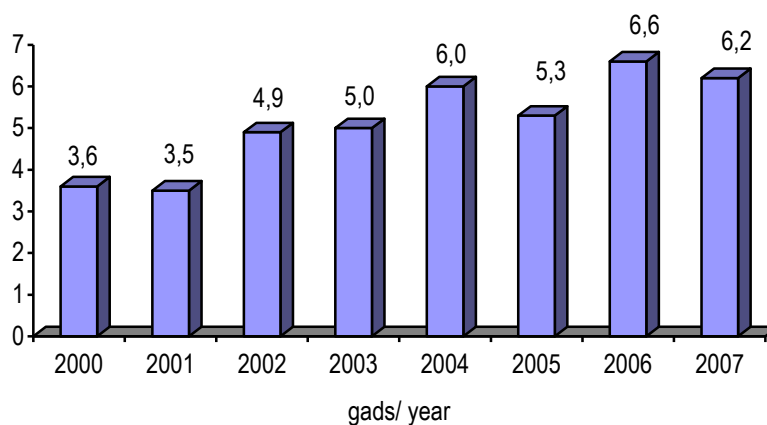
9.1.attēls **IEKŠZEMES KOPPRODUKTA PIEAUGUMS, SALĪDZINOT AR IEPRIEKŠĒJO GADU, % *** chart 9.1

*Increase of GDP in comparison to previous year, % **



9.2.attēls **KOPĒJIE IZDEVUMI VESELĪBAS APRŪPEI NO IEKŠZEMES KOPPRODUKTA, % *** chart 9.2

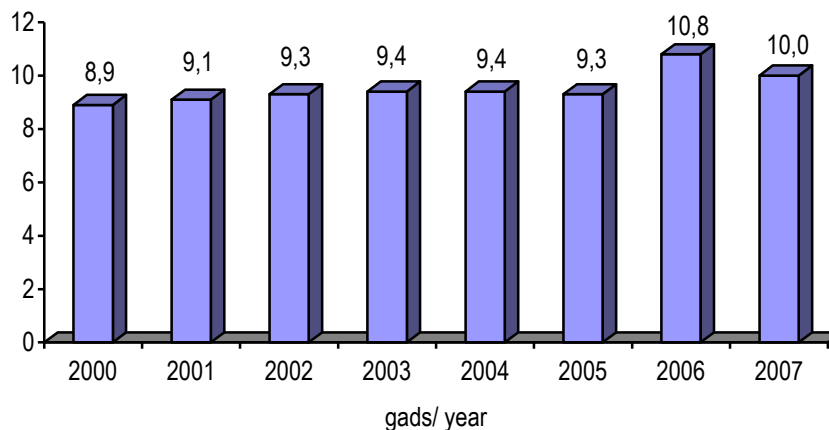
*Total health care expenditure from GDP, % **



* Centrālās statistikas pārvaldes dati (2006.gada dati laboti)
The Central Statistical Bureau (data of 2006 updated)

9.3. attēls IZDEVUMI VESELĪBAS APRŪPEI NO KOPBUDŽETA, % * chart 9.3

*Health care expenditures from the state consolidated budget, % **



* Centrālās statistikas pārvaldes dati
The Central Statistical Bureau

9.1. tabula AMBULATORO ĀRSTNICĪBAS IESTĀŽU IZDEVUMU STRUKTŪRA PA IZDEVUMU POSTEŅIEM, % ** table 9.1

*Outpatient institutions' expenditures by type of expenditure, % ***

	Atalgojums Salary	Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas State social insurance compulsory premiums	Pakalpojumi un administratīvās izmaksas Service and administrative expenses	Pamatlīdzekļu nolietojums Depreciation of fixed assets	Materiālās vērtības līdz 50 Ls Material values under LVL 50	Citi izdevumi Other expenditures
2007	47	11	8	6	26	2
2008	48	11	8	6	25	2

9.2. tabula SLIMNĪCU IZDEVUMU STRUKTŪRA PA IZDEVUMU POSTEŅIEM, % ** table 9.2

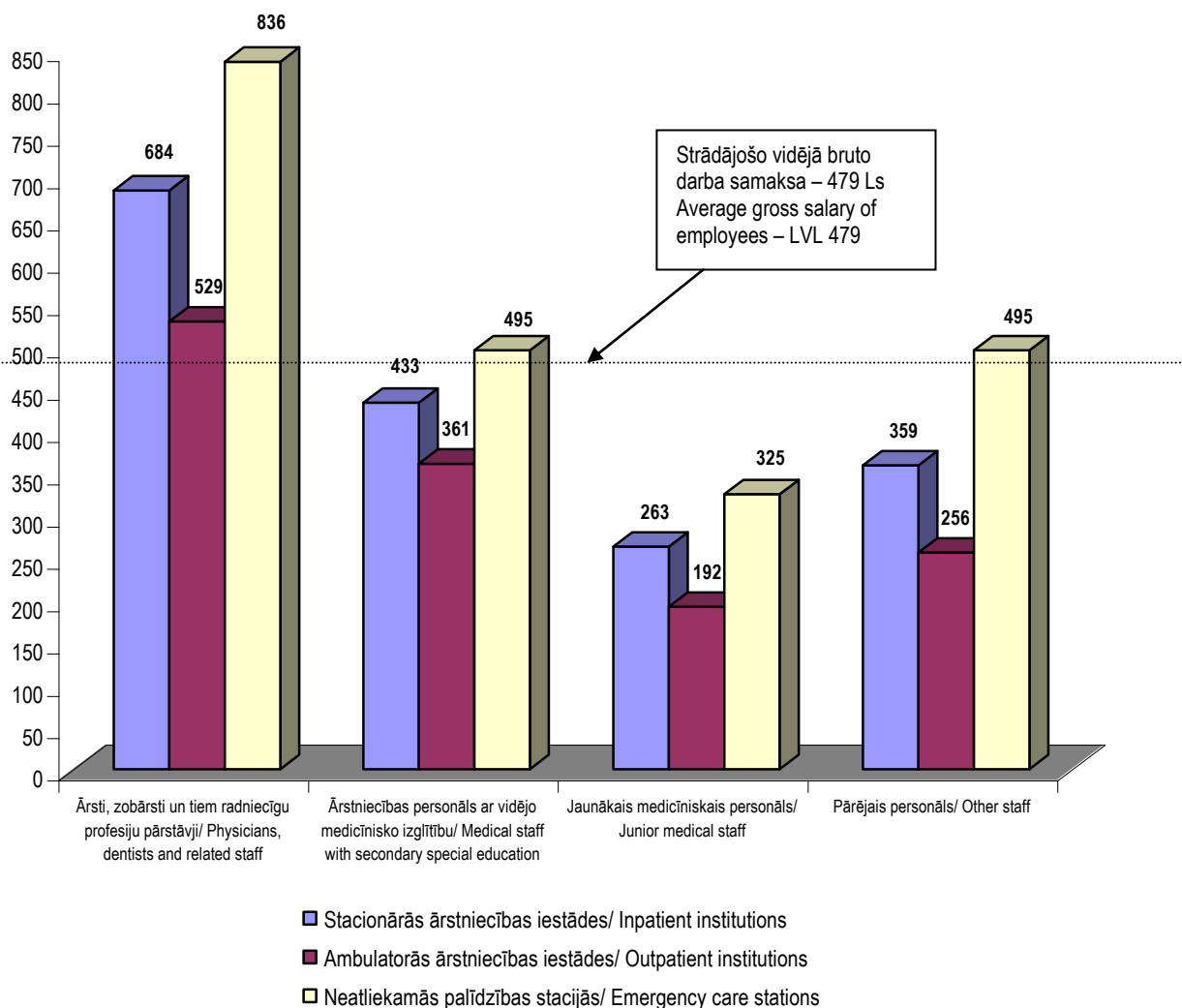
*Hospitals' expenditures by type of expenditure, % ***

	Atalgojums Salary	Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas State social insurance compulsory premiums	Pakalpojumi un administratīvās izmaksas Service and administrative expenses	Pamatlīdzekļu nolietojums Depreciation of fixed assets	Materiālās vērtības līdz 50 Ls Material values under LVL 50	Citi izdevumi Other expenditures
2007	47.3	10.9	6.7	4.4	29.8	1.1
2008	49.3	11.3	5.6	5.2	27.3	1.3

** Veselības Obligātās Apdrošināšanas Valsts aģentūras dati (2007.gada dati laboti)
According to the Health Compulsory Insurance State Agency (data of 2007 updated)

9.4. attēls **DARBA SAMAKSA MĒNESĪ UZ 1 STRĀDĀJOŠO VESELĪBAS APRŪPES IESTĀDĒS 2008. GADĀ *** chart 9.4
 (vidēji Latvijā. Ls)

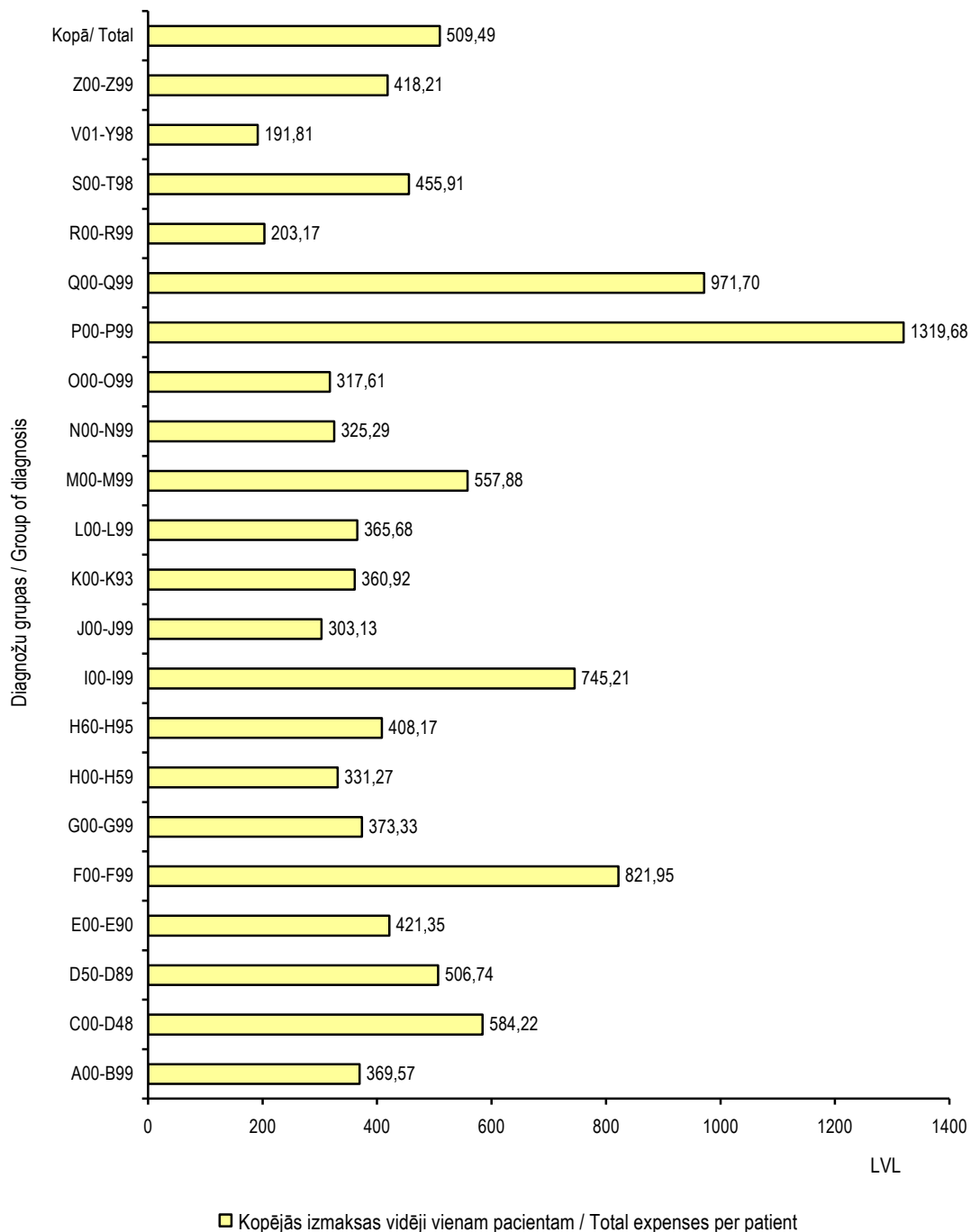
Monthly salary per 1 person employed in a health care institution, 2008 *
 (average in Latvia. LVL)



* Veselības Obligātās Apdrošināšanas Valsts aģentūras dati (līgumiestādes)
 According to the Health Compulsory Insurance State Agency (in the contract institutions)

9.5.attēls **KOPĒJĀS IZMAKSAS VIDĒJI VIENAM STACIONĀRĀ ĀRSTĒTAM PACIENTAM PA DIAGNOŽU GRUPĀM 2008. gadā *** chart 9.5

*Total costs average per one inpatient, by group of diagnosis, 2008 **



* Veselības Obligātās Apdrošināšanas Valsts aģentūras dati
* According to the Health Compulsory Insurance State Agency

9.3.tabula VIDĒJIE ĀRSTĒŠANĀS RĀDĪTĀJI STACIONĀROS SADALĪJUMĀ PA DIAGNOŽU GRUPĀM 2008.gadā* table 9.3

*Average inpatient treatment figures by groups of diagnoses in 2008**

Diagnožu grupa <i>Group of diagnosis</i>	SSK-10 <i>ICD-10</i>	Vidējais ārstēšanas ilgums <i>Average length of treatment</i>	Vidējās izmaksas par pakalpojumu vienam pacientam, Ls <i>Average costs for service per one patient (LVL)</i>				Aprēķinātā pacienta maksājamā iemaksa vidēji vienam pacientam, Ls <i>Average patient payment per one patient, LVL</i>	Valsts kompensētā pacienta iemaksa vidēji vienam pacientam, Ls <i>Patient payment recompensed from state budget per one patient, LVL</i>	Valsts izmaksas vidēji vienam pacientam kopā, Ls <i>Total public expenses per one patient, LVL</i>	Kopējās izmaksas vidēji vienam pacientam, Ls <i>Total expenses per one patient, LVL</i>
			par gadījumu <i>per one case</i>	par gultas dienām <i>for bed-days</i>	par manipulācijām <i>for manipulations</i>	Kopā <i>Total</i>				
			Infekcijas un parazitārās slimības <i>Infectious and parasitic diseases</i>	A00-B99	8.61	134.55				
Audzēji <i>Neoplasms</i>	C00-D48	9.08	61.72	257.44	230.72	549.88	11.95	22.39	572.27	584.22
Asins un asinsrades orgānu slimības un noteikti imūnsistēmas traucējumi <i>Diseases of the blood and blood-forming organs and certain disorders involving the immune mechanism</i>	D50-D89	8.08	121.42	160.46	192.42	474.30	20.45	11.99	486.29	506.74
Endokrīnās, uztura un vielmaiņas slimības <i>Endocrine, nutritional and metabolic diseases</i>	E00-E90	7.08	179.90	105.90	104.74	390.54	24.58	6.23	396.77	421.35
Psihiski un uzvedības traucējumi <i>Mental and behavioural disorders</i>	F00-F99	33.53	0.49	740.11	9.02	749.62	3.49	68.84	818.46	821.95
Nervu sistēmas slimības <i>Diseases of the nervous system</i>	G00-G99	8.60	173.51	116.62	49.74	339.87	24.77	8.69	348.56	373.33
Acu un to palīgorgānu slimības <i>Diseases of the eye and adnexa</i>	H00-H59	4.60	196.83	26.06	85.48	308.37	19.44	3.46	311.83	331.27
Ausu un aizauss pauguru slimības <i>Diseases of the ear and mastoid process</i>	H60-H95	6.79	226.03	42.49	108.98	377.50	14.77	15.90	393.40	408.17
Asinsrites sistēmas slimības <i>Diseases of the circulatory system</i>	I00-I99	8.50	473.89	116.47	120.81	711.17	27.22	6.82	717.99	745.21
Elpošanas sistēmas slimības <i>Diseases of the respiratory system</i>	J00-J99	7.59	185.16	67.04	21.98	274.18	12.57	16.38	290.56	303.13
Gremošanas sistēmas slimības <i>Diseases of the digestive system</i>	K00-K93	6.04	182.17	84.26	68.94	335.37	19.32	6.23	341.60	360.92
Ādas un zemādas audu slimības <i>Diseases of the skin and subcutaneous tissue</i>	L00-L99	8.34	58.67	182.01	97.34	338.02	17.17	10.49	348.51	365.68

turpinājums

continued

Diagnožu grupa <i>Group of diagnosis</i>	SSK -10 ICD-10	Vidējais ārstēšanas ilgums <i>Average length of treatment</i>	Vidējās izmaksas par pakalpojumu vienam pacientam, Ls <i>Average costs for service per one patient (LVL)</i>				Aprēķinātā pacienta maksājamā iemaksa vidēji vienam pacientam, Ls <i>Average patient payment per one patient, LVL</i>	Valsts kompensētā pacienta iemaksa vidēji vienam pacientam, Ls <i>Patient payment recompensed from budget per one patient, LVL</i>	Valsts izmaksas vidēji vienam pacientam kopā, Ls <i>Total public expenses per one patient, LVL</i>	Kopējās izmaksas vidēji vienam pacientam, Ls <i>Total expenses per one patient, LVL</i>
			par gadījumu <i>per one case</i>	par gultas dienām <i>for bed-days</i>	par manipulācijām for <i>manipulations</i>	Kopā <i>Total</i>				
Skeleta, muskuļu un saistaudu slimības <i>Diseases of the musculoskeletal system and connective tissue</i>	M00-M99	10.01	216.91	146.65	158.93	522.49	27.00	8.39	530.88	557.88
Uroģenitālās sistēmas slimības <i>Diseases of the genitourinary system</i>	N00-N99	5.21	177.02	73.22	53.27	303.51	17.18	4.60	308.11	325.29
Grūtniecība, dzemdību un pēcdzemdību periods <i>Pregnancy childbirth and the puerperium</i>	O00-O99	5.16	192.40	57.72	48.72	298.84	1.10	17.67	316.51	317.61
Noteikti perinatālā perioda stāvokļi <i>Certain conditions originating in the perinatal period</i>	P00-P99	11.66	484.17	267.79	511.96	1 263.92	0.03	55.73	1 319.65	1 319.68
Iedzimtas kroplība, deformācijas un hromosomu anomālijas <i>Congenital malformations deformations and chromosomal abnormalities</i>	Q00-Q99	7.62	304.61	218.76	413.64	937.01	7.26	27.43	964.44	971.70
Cetur neklasificēti simptomi, pazīmes un anomāla klīniska un laboratorijas atradne <i>Symptoms, signs and abnormal clinical and laboratory findings, not elsewhere classified</i>	R00-R99	4.00	69.47	84.17	32.57	186.21	7.97	8.99	195.20	203.17
Ievainojumi, saindēšanās un citas ārējās iedarbes sekas <i>Injuries, poisoning and certain other consequences of external causes</i>	S00-T98	7.41	79.78	166.38	179.63	425.79	19.76	10.36	436.15	455.91
Ārēji slimību un nāves cēloņi <i>External causes of morbidity and mortality</i>	V01-Y98	3.97	0.00	126.80	51.95	178.75	8.40	4.66	183.41	191.81
Faktori, kas ietekmē veselību <i>Factors influencing health status</i>	Z00-Z99	7.59	99.49	227.16	65.47	392.12	7.65	18.44	410.56	418.21
Kopā vidēji Total		9.45	202.71	169.21	104.64	476.56	16.78	16.15	492.71	509.49

*Veselības Obligātās Apdrošināšanas Valsts Aģentūras dati

*According to Health Compulsory Insurance State Agency

9.4.tabula **PALĪGKABINETU DARBS 2008. gadā** * table 9.4**Work of auxiliary services, 2008***

Teritorija <i>Territory</i>	Kopējais ambulatoro apmeklējumu skaits <i>The number of outpatient visits</i>	Laboratorijas analīžu izmaksas <i>Expenses of laboratory tests</i>	Laboratorijas analīžu izmaksas uz vienu ambulatoro apmeklējumu <i>Expenses of laboratory tests per one outpatient visit</i>	Funkcionāli diagnostisko manipulāciju izmaksas <i>Expenses of functional diagnostics manipulations</i>	Funkcionāli diagnostisko manipulāciju izmaksas uz vienu ambulatoro apmeklējumu <i>Expenses of functional diagnostics manipulations per one outpatient visit</i>	Radioloģisko izmeklējumu izmaksas <i>Expenses of radiological Examinations</i>	Radioloģisko izmeklējumu izmaksas uz vienu apmeklējumu <i>Expenses of radiological examinations per one outpatient visit</i>
VOAVA Kurzemes nodaļa <i>HCISA branch Kurzeme</i>	1 431 917	1 737 022.45	1.21	719 469.09	0.50	2 681 586.66	1.87
VOAVA Latgales nodaļa <i>HCISA branch Latgale</i>	1 414 062	2 001 094.60	1.42	976 436.14	0.69	2 743 741.94	1.94
VOAVA Rīgas nodaļa <i>HCISA branch Riga</i>	4 410 845	13 231 477.06	3.00	3 447 567.35	0.78	11 139 645.56	2.53
VOAVA Vidzemes nodaļa <i>HCISA branch Vidzeme</i>	1 373 357	1 163 354.37	0.85	593 659.20	0.43	2 358 314.80	1.72
VOAVA Zemgales nodaļa <i>HCISA branch Zemgale</i>	1 412 481	1 020 208.30	0.72	707 146.55	0.50	2 285 295.74	1.62
LATVIJA kopā Latvia TOTAL	10 042 662	19 153 156.78	1.91	6 444 278.33	0.64	21 208 584.70	2.11

* Veselības Obligātās Apdrošināšanas Valsts aģentūras dati,
* According to the Health Compulsory Insurance State Agency

9.5.tabula ZOBĀRSTNIECISKĀS APRŪPES PAMATRĀDĪTĀJI 2008.gadā* table 9.5

*Basic indicators of dental care 2008**

Teritorija Territory	Bērnu skaits VOAVA nodaļas teritorijā (0-17 gadi) <i>Number of children at HCISA branch territory (0 - 17 years of age)</i>	Zobārstniecisko palīdzību saņēmušo bērnu skaits <i>Number of treated children</i>	Bērnu zobārstnieciskā aptvere % <i>Proportion of treated children</i>	Viena ārstētā bērna izmaksas (Ls) <i>Expenses per one treated child (LVL)</i>	Zobārstniecībai aprēķinātie līdzekļi (Ls) <i>Expenses provided for dentistry (LVL)</i>	Līdzekļi vienam teritorijas bērnam (Ls) <i>Expenses per one child (LVL)</i>
VOAVA Kurzemes nodaļa <i>HCISA branch Kurzeme</i>	69 093	38 838	56.21	32.71	1 270 465.95	18.39
VOAVA Latgales nodaļa <i>HCISA branch Latgale</i>	53 227	32 610	61.27	31.46	1 025 938.41	19.27
VOAVA Rīgas nodaļa <i>HCISA branch Riga</i>	156 474	64 246	41.06	38.47	2 471 839.24	15.80
VOAVA Vidzemes nodaļa <i>HCISA branch Vidzeme</i>	56 025	29 709	53.03	28.13	835 790.64	14.92
VOAVA Zemgales nodaļa <i>HCISA branch Zemgale</i>	65 149	29 980	46.02	25.55	765 992.89	11.76
LATVIJA kopā <i>Latvia total</i>	399 968	195 095	48.78	32.65	6 370 027.13	15.93

* Veselības Obligātās Apdrošināšanas Valsts aģentūras dati,
* According to the Health Compulsory Insurance State Agency